

Den sidste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 70:

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af den kommunale styrelseslov.

Af Kristen Touborg (SF) m.fl.
(Fremsat 11/12 98).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Indenrigsministeren (Thorkild Simonsen):

SF's beslutningsforslag udspringer af kartelsagen vedrørende et datterselskab under Tarco A/S, der er et privatretligt aktieselskab, ejet af en række kommuner og amtskommuner som fælleskommunale selskaber. For en god ordens skyld og for at vi ikke bevæger os for langt ud, skal jeg minde om, at det ikke er kartelsagen vedrørende Tarco A/S, som er til debat i dag.

Min første bemærkning til forslaget skal være, at det er vanskeligt præcist at udlede, hvad hensigten er. Der er efter min mening flere uklarheder i SF's forslag. Ifølge teksten til beslutningsforslaget ønsker SF en ændring i den kommunale styrelseslovs valgsystem, således at der ved valg af kommunalbestyrelsesmedlemmer til bestyrelser i kommunale fællesskaber, selskaber, foreninger og fonde sikres kommunalbestyrelser en bredere politisk repræsentation.

Samtidig er det som nævnt kartelsagen vedrørende Tarco A/S, der er anstødsstenen, men bestyrelsen i Tarco A/S er jo kun indirekte udpeget af de kommuner og kommunale selskaber, som deltager i det selskab. Bestyrelsen er valgt på en generalforsamling, hvor de enkelte kommuner har stemmeret efter deres ejerdele, som man nu har i et aktieselskab.

Der er ganske vist i aktieselskabsloven hjemmel til, at aktieselskabets vedtægter kan tillægges offentlig myndighed, ret til at udpege et eller flere medlemmer til bestyrelsen, men en sådan bestemmelse findes ikke i vedtægterne hos Tarco.

Med andre ord ser det ikke ud til, at SF's forslag dækker den sag, som ifølge SF er baggrunden for fremsættelsen af beslutningsforslaget. Hvis forslaget skal give mening, må det forudsætte, at SF ønsker styrelsesloven ændret, så de mindre partier i højere grad er repræsenteret i selskaber m.v., hvor der deltager flere kommu-

ner, og hvor kommunernes repræsentanter udpeges efter styrelseslovens regler.

Efter de gældende regler i styrelsesloven eksisterer der to valgurner ved valg af kommunalbestyrelsesmedlemmer til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lign. Valget foregår ved flertalsvalg, hvis en kommunalbestyrelse skal vælge ét medlem. Valget foretages ved forholdstalsvalg efter dannelse af valggrupper, hvis en kommunalbestyrelse skal vælge to eller flere medlemmer.

Jeg kan jo ikke forestille mig, at man i SF er uenig i disse regler, for så vidt angår de situationer, hvor der kun deltager én kommune i det pågældende selskab m.v. Reglerne sikrer, at der ved kommunalbestyrelsesvalg af medlemmer til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lign. er størst mulig opbakning i den enkelte kommunalbestyrelse. Valget sikrer ligeledes en fordeling af poster, der afspejler forholdet mellem den enkelte kommunalbestyrelses politiske partier. Men styrelseslovens regler anvendes, uanset om der deltager flere kommuner i de selskaber, der skal foretage valget.

SF's tanke er som nævnt tilsyneladende, at der ønskes en helt anden valg måde i de tilfælde, hvor der deltager flere kommuner i det selskab, der skal udpeges en repræsentant til. Det kan man gøre til foreninger som KL og Amtsrådsforeningen, og der gør man det jo, men i bemærkningerne til forslaget skitserer SF en model, hvorefter kommunerne i de tilfælde, hvor valget sker efter forholdstal på baggrund af stemmetallene ved de seneste kommunalvalg, deltager under ét. Det er altså en begyndende kommunesammenlægning, i alt fald i beskedent omfang.

Det er rigtigt, at man på denne i øvrigt ganske enkle måde ville kunne etablere en valgordning, der giver en mulighed for, at også de lidt mindre partier repræsenteres. Hvis man foretager en fiktiv sammenlægning af de deltagende kommuner, og hvis der skal udpeges tilstrækkelig mange repræsentanter, så vil de små partier efter forholdstalsberegning sikkert blive repræsenteret.

Men er det særlig demokratisk? Egentlig ikke synes jeg, for det betyder, at en kommune kan få tilladt en repræsentant for et parti, som er svagt repræsenteret i den pågældende kommune, og som eventuelt tilhører mindretallet. Generelt er det jo sådan, at det også er ganske demokratisk, at det er et flertal, der bestemmer. Hermed sikres det, at der er opbakning til de

enkelte kommuners repræsentanter, som vælges til bestyrelserne. Det vil derfor være noget påfaldende, hvis den enkelte kommune ikke skulle være repræsenteret ved et flertal bag personen.

Det er regeringens opfattelse, at den enkelte kommunes borgere har krav på, at kommunens repræsentanter i bestyrelser og kommunale fællesskaber, foreninger og fonde udpeges blandt medlemmer, der har opbakning i den enkelte kommunalbestyrelse. Det sikres ved, at et flertal vælger, hvis der skal udpeges én repræsentant, og at udpegningen sker forholdsmæssigt i den enkelte kommune, hvis der skal udpeges flere. Det sikres derimod ikke ved, at kommunens repræsentanter udpeges blandt medlemmer af et parti, der er svagt repræsenteret i en bestemt kommunalbestyrelse.

Med andre ord opnås der med den foreslåede model det modsatte af det, som SF tilsyneladende ønsker. Der opnås mindre repræsentative bestyrelser, ikke mere repræsentative bestyrelser.

Ifølge beslutningsforslagets bemærkninger er SF dog også opmærksom på, at det kan være et problem – har jeg læst mig til – at nogle kommuner vil blive repræsenteret af et medlem fra en mindretalsgruppe. Problemet løses ifølge SF's forslag ved, at kommunalbestyrelsen vil have instruktionsbeføjelser over for det pågældende medlem.

Argumentet er ikke godt, for det vil jo kræve, at den pågældende kommunalbestyrelse er med i samtlige beslutninger, som træffes i det pågældende selskab. Det vil kun kunne lade sig gøre, hvis kommunalbestyrelsen løbende og i rette tid holdes orienteret om alle forhold i det pågældende selskab. Kun på den måde kan kommunalbestyrelsen sikre sig, at det pågældende medlem stemmer i overensstemmelse med flertallets ønsker.

Men sådan er virkeligheden jo ikke. Det er meget svært at forestille sig en situation, hvor kommunalbestyrelsen modtager samtlige oplysninger om forholdene i et selskab, som kommunen er repræsenteret i. I praksis vælger kommunalbestyrelsen en repræsentant i tillid til, at den pågældende udøver sit hverv i overensstemmelse med flertallets holdning. Denne tillid er i langt de fleste tilfælde kun til stede, hvis repræsentanten har opbakning i kommunalbestyrelsen.

For en god ordens skyld vil jeg dog tilføje, at der naturligvis ikke gælder nogen instruktions-

beføjelser over for bestyrelser eller selskaber svarende til det pågældende Tarco.

Som nævnt er det i sådanne selskaber aktionærerne og ikke den enkelte kommunalbestyrelse, der har valgt bestyrelsen. Det virker derfor lidt besynderligt, at SF anvender instruktionsbeføjelser som argument, når det skal forsvares, at de kommunale repræsentanter vælges af et mindretal.

Det fremgår endvidere af bemærkningerne til beslutningsforslaget, at den nuværende valg måde, hvor det ofte vil være repræsentanter for de store partier, der repræsenterer kommunen i bestyrelsen, bevirker, at disse bestyrelser bliver »sammenspiste«.

Jeg kan fra mange års arbejde i kommunalpolitik og kommunalbestyrelsesarbejde ikke genkende det billede.

Det er jo også sådan, at de kommuner, der er repræsenteret i fælleskommunale selskaber, langtfra altid har sammenfaldende interesser eller samme politiske flertal. Derfor vil der i fælleskommunale selskaber – og jeg kender mange af dem, dog ikke lige det førnævnte – ofte være en åben kritik og debat. Det gælder affaldsselskaber og trafikalselskaber osv., og jeg kunne også nævne Kommunekredit og Kommunernes Revisionsafdeling, for blot at nævne nogle.

Til slut vil jeg nævne, at SF i bemærkningerne til beslutningsforslaget henviser til de gældende regler i forbindelse med valg til skolebestyrelser som en mulig model for en ændring af valgmetoden. Denne henvisning kan jeg ganske vist ikke forstå, men jeg kan jo spørge om, hvad der ligger i den.

Folkeskoleloven indeholder en bestemmelse om, at skolebestyrelser kan anmode en kommunalbestyrelse om at vælge en repræsentant til skolebestyrelsen. Kommunalebestyrelsen vælger denne repræsentant efter reglerne om valg til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende. Det er altså de samme regler, der gælder for valg af kommunalbestyrelsesmedlemmer til skolebestyrelser, som dem, der gælder for valg til bestyrelser i selskaber, hvor kommuner deltager.

Jeg kan derfor ikke se, at reglerne om valg af forældrerepræsentanter til skolebestyrelser skulle være en mulig model for en ændring af valgmetoden.

I det hele taget virker forslaget noget ugenomtænkt, og det løser ikke det nævnte pro-

blem. Regeringen kan således ikke støtte forslaget.

Karen J. Klint (S):

SF skriver i sit forslag, at bestyrelser i kommunale fællesskaber m.v. skal sammensættes således, at de bliver politisk repræsentative for befolkningen i de deltagende kommuner.

Som udgangspunkt er der næppe nogen politiker, der kan være uenig heri, men alle politikere, der sidder i sådanne bestyrelser, synes givetvis også, at de repræsenterer befolkningen. Og de gange, hvor repræsentanterne så kommer til at skele mere til kommunens samlede interesser end til egen partibog, oplever de vel også, at de repræsenterer befolkningen. Vi kender jo alle sammen sådan nogle beslutninger, hvor det ikke er partibogen, vi tager frem, men netop vores lokale hensyn, og vi har jo da også her i salen i eftermiddag mødt det, at lokalpatrioten kan komme op i nogle af os og måske i os alle.

Nu skal ordet repræsentativ i forslaget nok mere forstås derhen, at alle partier og andre opstillingsberettigede grupper kommer ind i varmen i sådanne bestyrelser, også de partier og grupper, der ikke er med i et flertal omkring borgmesteren.

Med det som udgangspunkt burde jeg – ihu-kommende, hvor jeg kommer fra – egentlig have stor sympati for forslaget. Når jeg alligevel ikke kan anbefale forslaget, skyldes det bl.a. de fire følgende forhold:

At fællesbestyrelser er afhængige af at kunne fungere i kraft af deres egen mødevirksomhed og beslutningsduelighed på stedet, hvorfor bestyrelsesmedlemmerne skal være sikre på at have et flertal i kommunalbestyrelsen bag sig.

At medlemmer, der alene repræsenterer et mindretal, ikke er med til at øge den demokratiske repræsentation, idet det i sagens natur jo altid er et flertal, der repræsenterer flest borgere.

Forslaget vil således stride imod vores grundlæggende opfattelse af det danske demokrati, som netop bygger på et repræsentativt demokrati.

At man så også sammenligner det med skolebestyrelserne, finder jeg heller ikke at vi kan bruge til ret meget i sammenligningen, for repræsentanterne for kommunalbestyrelsen har jo ikke nogen kompetence eller stemmeret i en skolebestyrelse.

Og endelig, at forslaget om en instruktionsbeføjelse vil give mange nye dilemmaer uden at øge demokratidelen, for hvor er den henne, hvis man er pålagt at stemme imod sin egen overbevisning og det, man er valgt for?

SF's forslag duer således ikke til at løse problemet med, at nogle partier eller grupper er uden for fælleskommunale bestyrelser m.v.

En måde at løse det på kunne være, at kommunalbestyrelser oftere konstituerer sig i et bredt fællesskab, men denne mulighed kræver ingen ændring af den kommunale styrelseslov. Det vil alene kræve, at kommunalpolitikerne samarbejder på en anden måde, og det skal Folketinget ikke blande sig i.

Socialdemokratiet respekterer kommunalbestyrelsernes frihed og kan derfor ikke støtte forslaget.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Både fra regeringen og fra Socialdemokratiets ordfører kommer der en masse praktiske argumenter om, at dét ikke kan lade sig gøre og dét ikke kan lade sig gøre, men jeg er ikke blevet helt klar over, om Socialdemokratiet mener, at demokratiet i de kommunale fællesskaber indimellem faktisk er for dårligt, og at det ikke fungerer.

Fungerer demokratiet i HS og i Tarco? Er det i det hele taget en god orden, at man har sådanne pyramider, hvor alle mindretallene automatisk bliver sorteret væk undervejs? Er det overhovedet en problemstilling, man genkender og synes man skulle gøre noget ved? Eller er det bare det konkrete forslag, man afviser, eller vil man faktisk gå ind i en diskussion om problemet?

(Kort bemærkning).

Karen J. Klint (S):

Jamen nu er forslaget jo ikke for eller imod fælleskommunale bestyrelser, men den debat kunne vi måske godt tage, for dér kan vi godt være enige meget langt hen ad vejen om, at det ikke er den største demokratiske opfindelse i verden, og vi skal jo virkelig passe på, hvordan man i samarbejde laver flere og flere fælleskommunale bestyrelser. Og det er måske også derfor, der i ministerens tale var noget om kommuners størrelse og om at lave nogle andre driftsformer, men det er en anden debat end den, vi har i dag.

Else Winther Andersen (V):

Som udgangspunkt kan Venstre ikke støtte det her beslutningsforslag, og det vil jeg da godt uddybe lidt:

Jeg synes, det er et meget rodet forslag, men jeg må sige, at indenrigsministeren var meget klar i den måde, indenrigsministeren skilte tingene ad på, så det vil jeg godt lade stå som sådan. For det er nu engang sådan, at det er vælgerne, der har sammensat kommunalbestyrelsen, og derfor må det også være det politiske flertal, der tager ansvaret for valget af de medlemmer, der f.eks. bliver valgt til de kommunale fællesskaber, som jeg er nødt til at tage som eksempel, fordi lovforslaget som sagt er meget rodet, sådan at man ikke rigtig ved, hvad det er for noget, der menes.

Så vi mener ikke, at der skal lovgives yderligere på det her område.

Nu synes jeg nok også, at Tarco er et meget dårligt eksempel af fremhæve, for der skal ikke være tvivl om, at Venstre hellere så, at det selskab blev solgt til en privat virksomhed.

Ellers synes jeg nok, at SF her taler med to tunger og har mange problemer med at blive enig med sig selv. Man udtaler bl.a. i beslutningsforslaget, at der skal være mulighed for at have et mindretal, hvor en af opgaverne kan være at rejse kritik over for offentligheden af det, der foregår i den bestyrelse, man sidder i. Men samtidig påbyder man, at kommunalbestyrelsen skal give instruktionsbeføjelser om, hvordan man skal stemme i de her bestyrelser.

De dér ting hænger i hvert fald ikke sammen. Så Venstre kan som sagt ikke støtte det her beslutningsforslag.

Henning Grove (KF):

Da vores ordfører, hr. Knud Erik Kirkegaard, ikke kan være til stede, skal jeg fremføre følgende:

I bemærkningerne til beslutningsforslaget henviser SF til den aktuelle sag om det kommunalt ejede aktieselskab Tarcos deltagelse i det såkaldte røkartel.

Efter konservativ opfattelse viser denne ulykkelige sag, at der er områder, som kommunalpolitikere skal holde fingrene fra. Kommuner og andre offentlige myndigheder er sjældent kommet godt fra at forsøge sig med at drive erhvervsvirksomhed, og det er de altså heller ikke i denne sag.

Langt hellere end at gennemføre SF's beslutningsforslag så vi gerne en opstramning af reg-

lerne for, hvad kommuner og andre offentlige myndigheder kan kaste sig ud i af foretagender af erhvervslignende karakter.

Vi kan ikke støtte SF's forslag om ændring af den kommunale styrelseslov. Vi tror ikke på, at der kommer noget godt ud af, at en kommune i et kommunalt fællesskab skal være repræsenteret af en person fra mindretallet i kommunalbestyrelsen, når vedkommende i øvrigt er forpligtet til at varetage flertallets interesser. Det er simpelt hen noget roderi.

Der er for os ingen tvivl om, at kommunerne i fremtiden vil komme til at løse flere og flere opgaver i fællesskab med andre kommuner, og at der er et behov for at udvikle nogle samarbejdsformer kommunerne imellem med en klar ansvarsfordeling, så fællesskabet kan holdes fast på sin generelle forpligtelse til at sørge for, at opgaverne bliver løst både bedst og billigst.

SF's forslag er bestemt ikke vejen frem; tværtimod vil det betyde ansvarsforflygtigelse. Vi kan ikke medvirke til forslagens vedtagelse.

Christian H. Hansen (DF):

Det beslutningsforslag, som er fremsat af SF, kunne måske have været vendt således, at vi kunne have fået en diskussion om, hvorvidt det ikke var bedre, at mange af de selskaber og fællesskaber var privatejede.

I Dansk Folkeparti er vi af den klare opfattelse, at borgernes skatte kroner burde beskyttes mere mod kommunale erhvervsventyr, og det gælder også amtslige og statslige eventyr. Det ville efter vores opfattelse give den optimale demokratiske kontrol. Men vi skal jo tage stilling til B 70, og vi kan fra Dansk Folkepartis side meddele, at vi ikke kan støtte forslaget.

Forslaget virker for bureaukratisk. Der mangler umiddelbart seriøs argumentation for, hvorledes der kan laves regler på dette område. Det er måske også derfor, man skriver til sidst i bemærkningerne, at forslagsstillerne er åbne over for andre løsningsmodeller fra regeringen.

Ebbe Kalnæs (CD):

Forslaget her kan CD ikke støtte.

Selvfølgelig har vi meget sympati for, at alle borgere er repræsenteret så godt som muligt, og at det politiske ansvar i så høj grad som muligt er fordelt på dem, der påtager sig dette ansvar. Masser af sympati for dét.

Det er jo også klart, at der er kommunalbestyrelser, hvor nogle har siddet på magten, endda med et absolut flertal, og som efterhån-

den udvikler en praksis, hvor man sætter sig på alt, hvad man kan komme i nærheden af. Jeg kender godt historierne hist og her. Og vi har sympati for måske at få givet dem et spark; det gjorde ikke spor at få klaret dét.

Men det her kan ikke gøre det af den ganske væsentlige grund – jeg vil nøjes med en enkelt ting, men der er mange – at det, at man skulle kunne sidde i en offentlig bestyrelse og føle sig ansvarlig og alligevel agere ifølge et flertal i kommunalbestyrelsen, som man ikke selv er med i, er demokratur ud over alle bredder. Det er ansvarsforflygtigende i en grad, som jeg tror næsten ikke kan foreslås større. Man kan prøve at tænke sig en, der sidder i en bestyrelse og træffer vanvittige beslutninger, og som kan sige: Jamen det var jeg nødt til, fordi kommunalbestyrelsen sagde det!

Man er nødt til at have ansvar for det.

Så vil jeg slet ikke benytte lejligheden til at tale om, hvad det offentlige skal blande sig i, altså den ideologiske kamp om, hvorvidt det skal være offentligt eller privat. Det synes jeg ikke hører til i denne diskussion. Det væsentlige er som sagt, at vi selvfølgelig ikke kan have bestyrelsesmedlemmer i nogen former for selskaber, hvor et andet flertal et andet sted skal påpege, hvad de pågældende skal mene.

Dorit Myltoft (RV):

Jeg vil gerne takke SF for, at man gør opmærksom på vilkårene for det repræsentative demokrati i det kommunale system, som jo især har betydning for de små partier. Og jeg kan oplyse, at den reelle spærregrense er på mellem 8 og 11 pct. i flere kommuner, og det er jo noget højere end her i Folketinget, men det er ikke det, der er til behandling nu.

Opgavekommissionen har behandlet spørgsmålet om bl.a. kommunale fællesskaber, og jeg vil gerne citere fra side 180 i betænkningens første del:

»De fordele, der er fremhævet ved opgaveløsning via kommunalt samarbejde i selskabsform, knytter sig især til økonomiske argumenter som en mere effektiv ressourceudnyttelse og udnyttelse af stordriftsfordele, mens de væsentligste ulemper er knyttet til vilkårene for den demokratiske kontrol med beslutningerne og den tværgående prioritering af opgaverne.«

Jeg opfatter det således, at SF med dette beslutningsforslag mener, at en ændret udpegningsmetode ville gøre vilkårene for den demokratiske kontrol bedre.

Det tror vi ikke på i Det Radikale Venstre. Vi synes, det er rimeligt nok, at de forskellige valgforbund i kommunerne aftaler udpegningen af medlemmer.

Vi er mere optaget af, at bestyrelsesmedlemmerne i selskaberne lever op til deres bestyrelsesansvar, og at der sker en kvalificeret afrapportering til kommunalbestyrelserne. Det kræver ikke en lovændring. Men debatten om de kendte sager som f.eks. Tarco A/S kan være med til at sikre kommunalbestyrelsesmedlemmernes årvågenhed over for de engagementer, de deltager i, og en vis forsigtighed med hensyn til de økonomiske engagementer, som de vil involvere sig i.

Det Radikale Venstre kan derfor ikke støtte SF's beslutningsforslag.

Frank Aaen (EL):

Det grundlæggende problem i det emne, vi har til debat i dag, er selvfølgelig, at der er alt for mange selskabskonstruktioner i kommunerne imellem, hvor de ting, som skal klares, er gemt væk i underlige konstruktioner, som i høj grad er udemokratiske.

Lad os tage et af de værste eksempler: HT. Her er det ikke bare sådan, at mindretallet ikke er repræsenteret i ledelsen af HT; her er det sådan, at flertallet i regionen er i mindretal i selskabet, altså fuldstændig i modstrid med almindelig demokratisk tradition.

Vi kunne også tage HS, som i stedet for et demokratisk valgt sundhedsudvalg har en bestyrelse, der er udpeget på den mest mærkværdige måde, og hvor demokratiet også i høj grad halter.

Men tilsvarende problemer er der faktisk i en lang række andre selskabskonstruktioner.

Nu kan den konservative ordfører jo ikke komme til at svare, men jeg vil alligevel sige, at det var med stor forundring, jeg hørte, at Det Konservative Folkeparti ville gå ind for endnu flere af den slags selskaber. Jeg hørte det nærmest sådan, at hvis det var Det Konservative Folkeparti, der skulle bestemme, måtte vi regne med, at vi skulle have flere og flere kommunale fællesskaber. Det undrer mig, at man så ikke samtidig forholder sig til, at der er et reelt demokratiproblem i den udvikling.

Vi synes altså, at den bedste løsning er i høj grad at undgå de her fællesskaber, men nu er de der, og selv om der bliver større kommuner, kan nogle af dem nok heller ikke undgås i en periode. Derfor synes jeg, det er et meget rele-

vant problem, SF i dag har sat til debat, at der må ske en demokratisering, og at vi må have diskuteret, hvordan vi i højere grad kan demokratisere de her ledelser.

Vi er enige i, at der er nogle problemer, også når vi går ind i bemærkningerne, og vi er enige i, at der kan være nogle problemer ved at gennemføre det slavisk, men at der kan findes løsninger, er vi slet ikke i tvivl om.

Der er jo masser af kommuner, som laver konstitueringsaftaler, hvor det de steder, hvor kommunen kun har én repræsentant, er en fra mindretallet, der kommer til at sidde på denne plads. Så det er slet ikke ukendt i den kommunale verden at have sådan en konstruktion, hvor en kommune lader sig repræsentere ved folk fra mindretallet.

Selvfølgelig kan det lade sig gøre, hvis der er vilje til det, så jeg synes, regeringen burde være noget mere positiv over for en yderst seriøs og reel problemstilling.

Thorkild B. Fransaard (FP):

Der kommer aldrig noget godt ud af, at det offentlige vil prøve at drive virksomhed. Det har sagen om Tarco jo vist. Fremskridtspartiet så gerne, at der blev vedtaget en lov imod, at det offentlige overhovedet går ind i at drive virksomhed.

Men til selve beslutningsforslaget vil jeg sige – og jeg kan tale som kommunalbestyrelsesmedlem – at når der vælges nogle bestyrelsesmedlemmer til foreninger og fonde og selskaber og andre ting, foregår det jo sådan, at de mennesker, der skal sidde i de bestyrelser, vælges efter den d'Hondtske metode. Og det kan selvfølgelig somme tider være irriterende, hvis man er i opposition, og det kan være dejligt, hvis man sidder i regering, men det er en nem og en effektiv måde.

Nu er forslaget her, og det går ud på, at de forskellige poster skal fordeles efter forholdstalsprincippet. Og dér må jeg sige, at jeg synes faktisk, det er et godt forslag, men jeg er meget i tvivl om, hvor meget det hjælper, hvor meget forskel der er på de to valgmetoder, og jeg har været med til det mange gange. Det er muligt, at det kan give lidt mere repræsentation af de mindre partier, men det må vi prøve at se på under udvalgsarbejdet. Men kan vi få en bedre fordeling og en større repræsentation ud af det forslag her, vil vi støtte det.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Det er sådan set en kort bemærkning fra den foregående ordfører, som glemte at sige på vegne af Kristeligt Folkeparti, at det også støtter forslaget.

Anden næstformand (Henning Grove):

Ordføreren for forslagsstillerne, hr. Kristen Touborg.

Kristen Touborg (SF):

Jeg vil gerne begynde med at takke for debatten og dernæst sige tak til Enhedslisten, Kristeligt Folkeparti og Fremskridtspartiet for de bemærkninger, de er kommet med, og for den støtte, de tre partier kan give til forslaget.

Så vil jeg godt lige give nogle kommentarer til den kritik, der har været af forslaget, men jeg vil nok ikke komme ind på hver enkelt ordfører, for man kan sige, at kritikken er inddelt i nogle klumper rettet mod nogle bestemte områder i vort forslag. Så dem vil jeg godt kommentere lidt mere på tværs og ikke komme så meget ind på hver enkelt ordførers bemærkninger, for gennemgående er det nok de samme ting, der ankes over.

Først vil jeg godt sige, at forslagets hensigt jo klart er at få gjort noget ved det demokratiunderskud, som vi finder der er i de fælleskommunale selskaber. Og jeg vil medgive, at det er et vanskeligt område, og derfor er der også nogle, der har gjort sig lidt lystige over vores forslag, idet nogle siger, at vi taler med to tunger, og andre siger, at det måske er lidt ubehjælpeligt. Jeg tror ikke, det ord blev brugt, men at nogle synes det, er det indtryk, man får.

Og det skal medgives, at det ikke er let at komme ind på det her område og gøre det klart, at sådan skal det være, og hvis vi havde haft de vises sten fuldt og helt, havde vi lavet et lovforslag, for så var ministeren jo fri for at skulle til det efterfølgende, hvis der bliver et flertal for det. Det her er altså et beslutningsforslag, og det lægger sådan set åbent op til, at vi må prøve, om vi kan finde frem til nogle regler, der er mere demokratiske end dem, der er.

Så har jeg godt nok hæftet mig ved, at det udelukkende er de små partier, der støtter forslaget om mere demokrati, og det er næppe nogen tilfældighed. Det er i hvert fald de store partier, der er mest imod det, og det er vel på en eller anden måde rimeligt nok, for vi har jo en indenrigsminister, der med et flertal bag sig

har siddet på en meget ledende post i en kommune i mange, mange år, og vores indenrigsminister har selvfølgelig sin indfaldsvinkel til det kommunale liv.

Det er jo ikke det samme at sidde i flertal og, som jeg selv har gjort det, at sidde i mindretal i en anden kommunalbestyrelse i 16-17 år, så det er klart, at man har helt forskellige indfaldsvinkler til det. Og det skinner jo også meget klart igennem, at såvel indenrigsministeren som Socialdemokratiets ordfører og Venstres ordfører har meget svært ved at se det her problem, men det har vi andre altså ikke, som har siddet i mindretal i mange år.

Så vil jeg godt imødegå noget af kritikken med hensyn til, at det er helt unikt og usædvanligt og hinsides enhver rimelighed – som blandt andet Socialdemokratiets ordfører var inde på – at man skulle kunne stemme imod sin overbevisning. Det kan jeg jo ikke lade være med at grine lidt ad, for jeg tror ikke, Socialdemokratiets ordfører har været så længe i Folketinget. Men det ville alligevel undre mig, om Socialdemokratiets ordfører ville gå herop på talerstolen og sige, at hun altid og til enhver tid stemmer efter sin fulde og hele overbevisning. Det ville undre mig, selv om det rent faktisk står i grundloven, at det skal man.

Så jeg synes, der er nogle af ordførerne for de store partier her, der lægger meget op til en rent teoretisk afvisning af det her uden at tage reelt hensyn til, hvordan det virkelige liv er. Der er vel næppe nogen af os, der mener, at vi altid stemmer efter vores overbevisning og helt uafhængigt af partidisciplinen.

I forbindelse med finanslovaftalen kiggede jeg lidt på, om alle nu var enige, og det kan man jo have forskellige holdninger til, men hvis den socialdemokratiske ordfører har det sådan, kan jeg kun sige, at så tror jeg, hun er i en særsituation i Folketinget – hvis jeg skal være helt ærlig.

Dernæst er der rejst en del kritik af forslaget med hensyn til det, at man kan sidde og repræsentere noget andet end det, man selv mener, altså at det er noget rod at skulle gå tilbage og have en instruktionsbeføjelse fra flertallet i byrådet og så gå ud og stemme ifølge den.

For mig er det fuldstændig indlysende, at det skal man selvfølgelig. Man kan jo ikke sidde som repræsentant for en kommunalbestyrelse og så stemme noget andet end det, som kommunalbestyrelsen mener, og det er jo ikke ukendt i dag. Det er jo ikke en ukendt situation,

når vi har valggrupperne. Jeg har såmænd også selv prøvet at sidde i Vestkrafts bestyrelse, og som eneste SF'er eller den ene af de to SF'ere fra den kommune, jeg kommer fra, kan jeg jo ikke bestemme, hvad en hel kommune mener der skal ske i Vestkrafts bestyrelse. Dér må jeg selvfølgelig gå tilbage til byrådet og få nogle dertilkomme, om, hvordan kommunens holdning er til de forskellige ting.

Jeg synes ikke, det er så nyt i det rigtige liv. Og i det rigtige kommunale liv synes jeg ikke det er så indviklet, som nogle vil gøre det til, for vi kender faktisk en del eksempler i forvejen på, at dér fungerer tingene såmænd slet ikke så ringe endda, selv om det også skulle være en mindretalsrepræsentant, der er udpeget af et valgforbund, og det er jo det, der er det sædvanlige.

Så vil jeg godt sige til den lidt polemiske bemærkning fra ministeren om, at det her jo næsten kunne tyde på, at det er begyndelsen til kommunesammenlægninger, at det kan jeg i hvert fald garantere ministeren for ikke er hensigten fra min side. Tværtimod vil jeg sige, at når vi gerne vil gøre noget ved det demokratiske underskud her, bunder det jo i, at der bliver flere og flere fælleskommunale selskaber, hvis ikke kommunerne bliver større.

Det er der næppe nogen tvivl om, og derfor bliver problemet med det demokratiske underskud større og større. For skal vi opretholde de små kommuner, bliver der flere og flere områder, hvor kommunerne er nødt til at gå sammen om at løse opgaverne, og derfor er det faktisk ret interessant at få gjort noget ved problemet. Så jeg har ikke den samme holdning til det som indenrigsministeren med hensyn til, at det skulle være en begyndelse på kommunesammenlægninger. Det er det langtfra.

Så er der også rejst kritik af, at man ikke ville kunne finde ud af, hvem der skulle repræsentere os, altså hvor de dér mindretalsrepræsentanter så skulle vælges, i hvilke kommuner. Og det er rigtigt nok, at det er en af hurdlerne, der er vanskelige at komme over.

Og det er sådan set kun i den forbindelse, jeg henviser til skolebestyrelsesvalgene, for dér må man også finde ud af det, uanset om skolebestyrelsen kan lide det eller ej. Hvis man ønsker en repræsentant for kommunen, får man en til, og den pågældende er man nødt til at tage imod, og det finder man rent faktisk ud af i kommunalbestyrelsen. Og kan man ikke finde ud af det på anden vis, stemmer man sig jo til rette. Men vi har jo heldigvis en hel masse kom-

munalbestyrelser, langt den overvejende del, som kan samarbejdets gode kunst, og dermed finder man frem til en rimelig løsning på de problemer. Det var såmænd kun ment på den måde.

Det er spørgsmålet, om jeg ikke har været nogenlunde rundt omkring de bemærkninger, der er kommet. Det tror jeg faktisk jeg har. Og så kan jeg kun sige, at jeg håber, at vi kan få en god drøftelse af forslaget i udvalget, og at vi kan få noget konstruktivt ud af det. For mig er det ikke særlig afgørende, om det lige er SF's forslag, der går igennem, bare vi kan få en bedre demokratisk repræsentation i de fælleskommunale selskaber. Det er det, det handler om. Efter min bedste opfattelse er der et voldsomt demokratisk underskud i de dér fælleskommunale selskaber.

(Kort bemærkning).

Karen J. Klint (S):

Jeg vil gerne spørge SF om to ting, og det er, om du ikke er enig i, at det demokratiske underskud kunne sikres på anden måde end ved jeres beslutningsforslag, fordi man kan løse det ved en konstitueringsaftale, og man kan løse det ved nogle valgforbund. Så der er modeller til løsning af det uden Folketingets indvirken.

Det var det ene spørgsmål, om du var enig i det.

Så vil jeg også spørge, om du ikke er enig i

...

Anden næstformand (Henning Grove):

Direkte tiltale er ikke tilladt.

Karen J. Klint (S):

Undskyld.

Jeg vil spørge, om hr. Kristen Touborg ikke er enig i, at når målet egentlig er, at man skal løse problemet med det demokratiske underskud, kan der være en risiko for, at det bliver til et middel i stedet for, og dermed en risiko for, at der laves nogle flere bestyrelser.

(Kort bemærkning).

Kristen Touborg (SF):

Jeg må bedrøve Socialdemokratiets ordfører med, at jeg ikke er enig i de to spørgsmål, der stilles.

Det sidste spørgsmål har jeg nu nok lidt svært ved helt at fatte dybden i. Men jeg forstår det sådan, at når man kommer ind i bestyrelsen, så bliver man mere . . . nej, jeg er ikke sikker på,

at jeg helt fik styr på, hvad det var, spørgsmålet gik ud på.

Vedrørende det første spørgsmål derimod er det klart, at hvis man er med i en konstitueringsgruppe, i borgmesterguppen, kan man derigennem få det demokratiske islæt ind og også få rimeligere vilkår for mindretallene.

Det, der er problemet, hvis man ikke er med i konstitueringsgruppen, er jo den store gruppe, der måtte stå udenfor. Og det er ikke helt ukendt, at de store partier går sammen, og så er der 2, 3, 4 partier, der står udenfor. Det er så dér, det demokratiske underskud opstår. Og det kan jo godt være sådan, at man har et fælleskommunalt selskab, hvor f.eks. Fremskridtspartiet vil være i stand til at vælge 1 medlem ud af de 7, men når det er partierne hver for sig, så er det kun de store partier, der sidder der. Det er jo problemet.

Jeg skal bede Socialdemokratiets ordfører om at gentage det sidste spørgsmål, hvis det var vigtigt.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Er hr. Kristen Touborg ikke enig i, at hvis Socialdemokratiet, Venstre og De Konservative, altså typisk de store partier, havde politisk vilje til at løse det her problem, så kunne det selvfølgelig løses. Men det er typisk det, der mangler ude i kommunerne, og det er også det, der mangler her; det har vi set af debatten i dag her i Folketinget.

(Kort bemærkning).

Kristen Touborg (SF):

Det synspunkt, som Enhedslistens hr. Frank Aaen her giver udtryk for, er jeg fuldstændig enig i. Jeg opfatter meget af debatten her i dag sådan, at man finder flere problemer, end man søger at løse. Man har med debatten ikke vist den store vilje til at gå ind og finde en rimelig løsning på det.

Men lad os nu ikke grave grøfter her i dag; lad os se at få noget fornuftigt ud af udvalgsbehandlingen i stedet.

Indenrigsministeren (Thorild Simonsen):

Jeg ved godt, at det måske ikke er lige efter bogen, at jeg tager ordet igen. Men jeg vil gerne tilbagevise én ting, som er en fejl – altså nu er det angående min person.

Jeg har nu aldrig som borgmester siddet i et flertal. Der var 31 medlemmer af Århus Byråd.

Da jeg blev valgt til borgmester, havde vi 11 socialdemokrater. Vi nåede at komme op på 15, inden jeg gik af, men jeg er altid blevet valgt med stort set alle stemmer. Det er noget helt andet. Ellers skal jeg nok lade være med at sige noget om mig selv.

Men jeg vil også til hr. Frank Aaen sige: Jeg vil godt være med til at drøfte et eventuelt underskud af demokrati over for små partier. Det har jeg for øvrigt været med til mange andre steder. Det er et spørgsmål om størrelsen af det, man laver.

Det er bare ikke det, forslaget her gør. Det er nok hensigten med forslaget, men jeg har forsøgt at sige, at det kan det her forslag ikke.

Jeg vil ikke afvise, at det er en drøftelse værd, heller ikke på baggrund af det, hr. Kristen Touborg siger, nemlig at der fremover måske vil blive flere fælleskommunale selskaber, ikke disse erhvervselskaber, men altså et samarbejde kommunerne imellem måske for netop at undgå en kommunesammenlægning. Så der er nok grund til at tage det op, men så skal det nok startes på en lidt anden baggrund.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Det allersidste med, at vi skal have flere og flere fællesskaber, er jeg nu ikke så overbevist om, men lad det ligge.

Jeg vil sådan set bare takke for det tilsagn, vi her fik fra ministeren om at gå positivt ind i debatten om demokratisk underskud i nogle af de her selskaber. Det kunne jeg ikke helt få øje på i ministerens første tale. Men lad os lægge det til

side og se. Nu prøver vi under udvalgsarbejdet, om vi kan finde på noget i fællesskab.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden

Anden næstformand (Henning Grove):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Medlem af Folketinget Ove Fich har meddelt mig, at han pr. dags dato på grund af sygdom nedlægger sit mandat som medlem af Folketinget.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 28. januar 1999, kl. 10.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den dagsorden, der er oplået i salen.

Mødet hævet kl. 18.07
